

Digitalisering oude veilingcatalogi

Met één muisklik terug in de tijd naar de fascinerende wereld van de kunstveilingen

Ingrid Goddeeris
Wetenschappelijk assistent Bibliotheek
Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België
(KMSKB), Brussel
ingrid.goddeeris@fine-arts-museum.be

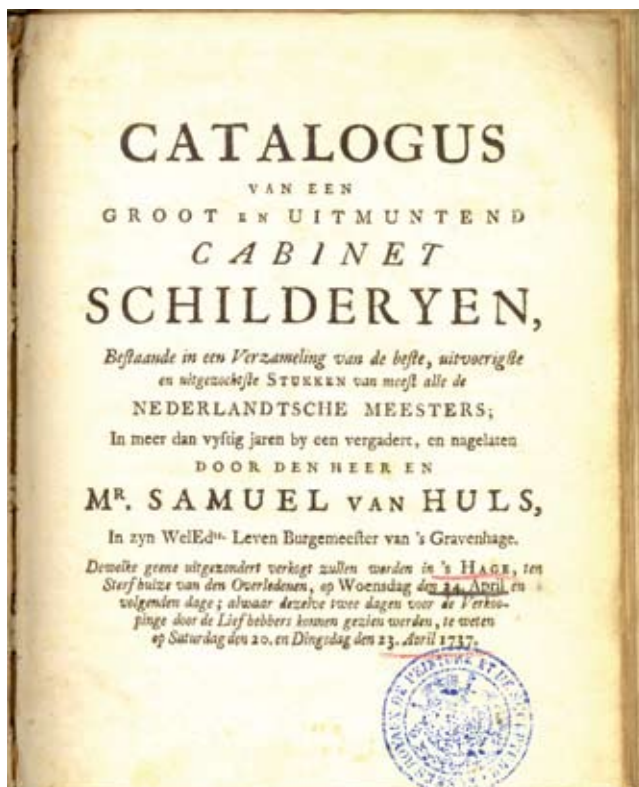

Midden november 2008 werd de bibliotheek van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (KMSKB) door de firma BRILL / IDC Publishers gecontacteerd om mee te werken aan de uitbreiding van de database Art Sales Catalogues Online (ASCO).¹ Dit zoekinstrument geeft toegang tot duizenden gedigitaliseerde catalogi van kunstveilingen uit de periode 1600-1900. Het wordt dan ook gebruikt voor verschillende soorten van kunsthistorisch onderzoek: de geschiedenis van het verzamelen, herkomstgeschiedenis van kunstwerken, in kaart brengen van veilinghuizen, opsporen van trends in kunstmaak, evolutie van de prijzen, etc.

Het uitgangspunt van dit project is het Répertoire des catalogues de ventes van de Nederlandse kunstkenner en -verzamelaar Frits Lugt (1884-1970).² Sinds 1987 heeft IDC Publishers 29.080 kunstveilingcatalogi, ongeveer de helft van de catalogi beschreven in bovengenoemd repertorium, op microfiche en online uitgegeven. Het overgrote deel van de gefilmde catalogi is afkomstig uit het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) in Den Haag. Verder zijn ook exemplaren gefilmd uit andere bibliotheken in Nederland, Groot-Brittannië en Zwitserland. De uitgeverij streeft ernaar om zoveel mogelijk kunstveilingcatalogi in haar database op te nemen en bovendien daar waar mogelijk ook catalogi die niet in het Répertoire voorkomen te beschrijven en toe te voegen.³

Opbouw en groei van een verzameling veilingcatalogi⁴

De verzameling veilingcatalogi bewaard in de museumbibliotheek van de KMSKB bestaat momenteel uit ca. 45.000 catalogi waarvan 28.000 exemplaren gepubliceerd tussen 1750 en 1987 en 17.000 vanaf 1987 tot vandaag.⁵ Het is dan ook niet verwonderlijk dat BRILL / IDC Publishers de Koninklijke Musea contacteerde om hun steentje bij te dragen aan de ASCO. De firma constateerde dat zeker 1015 veilingcatalogi uit de bibliotheek nog niet in haar onlinedatabank voorkwamen. Uiteraard was het museum onmiddellijk bereid om als eerste Belgische

Titelpagina's van de oudste (boven) en recentste (rechts) veilingcatalogus uit de bibliotheekcollectie van de KMSKB die voor de ASCO gedigitaliseerd werden. © Bibliotheek KMSKB.

partner aan dit project mee te werken. Daarenboven is het niet de eerste keer dat de KMSKB gecontacteerd werden om te participeren in een project betreffende veilingcatalogi. Sinds 1994 zijn zij een van de officiële partners van de Provenance Index of the Getty Art History Information Program, waarvoor zij het Belgische luik verzorgen. Dit prestigieuze project heeft de opdracht een databank samen te stellen waarin lot per lot alle schilderijen zijn opgenomen die in de loop van de 17e, 18e en 19e eeuw op Europese veilingen werden verkocht.⁶ Beide databanken (Provenance Index en ASCO) zijn dan ook complementair.

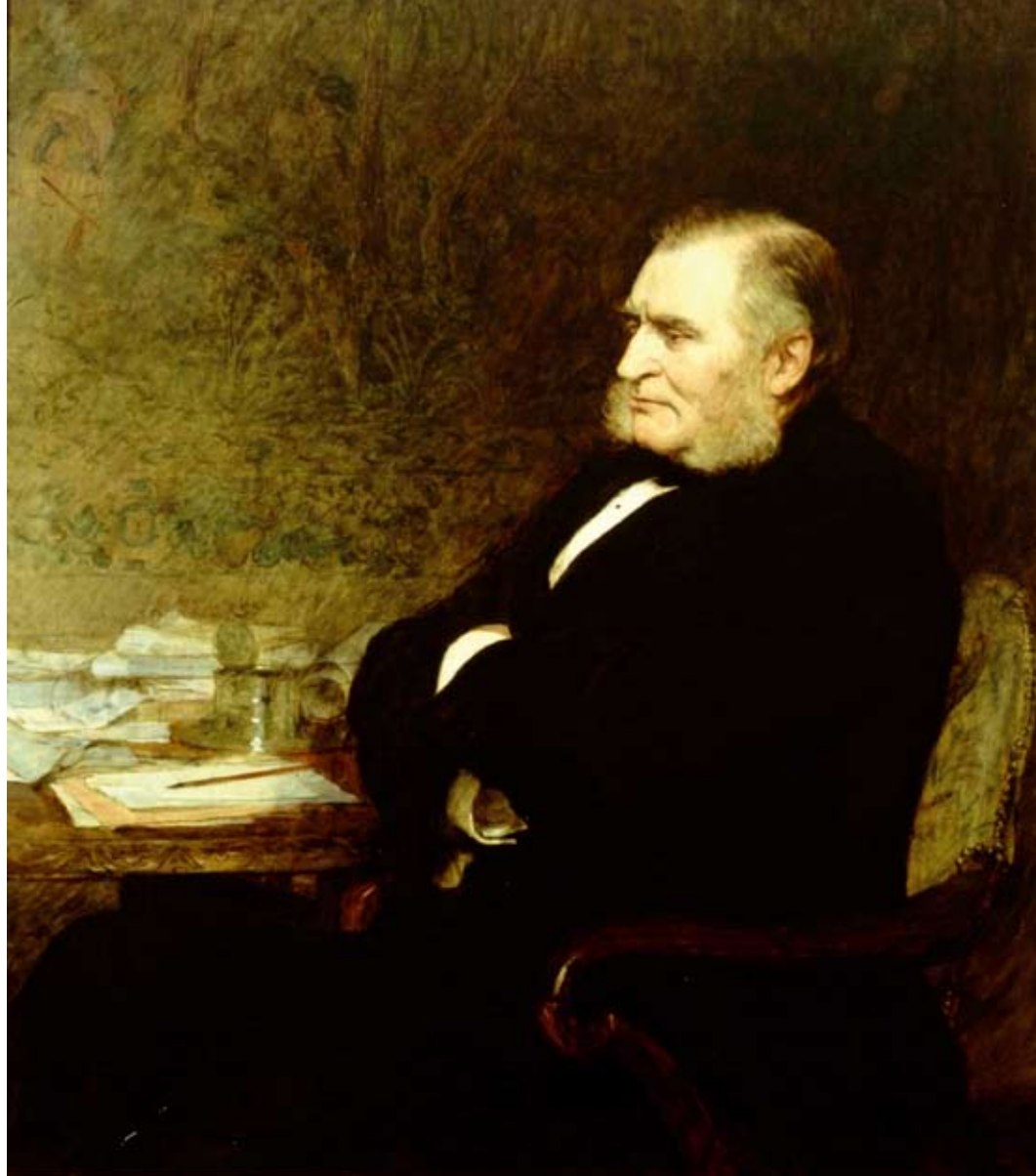
Alvorens dieper in te gaan op het verloop, de samenwerking en de praktische organisatie van de deelname aan de ASCO, is het belangrijk even stil te staan hoe dit uitgebreid bestand van kunstveilingcatalogi ontstaan en gegroeid is in de Brusselse museumbibliotheek.

Reeds in 1852 wijst de schilder François Joseph Navez (1787-1869), tevens voorzitter van de bestuurscommissie van het museum, in een brief aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken, op het belang van bepaalde dubbels van kunstboeken die zich in de Koninklijke Bibliotheek van België bevinden alsook op haar collectie geannoteerde veilingcatalogi die zeer nuttig zou zijn voor de museum-

bibliotheek. Het is echter niet duidelijk of hier een gevolg werd aan gegeven en of er effectief veilingcatalogi van de ene naar de andere instelling werden overgebracht.⁷ Wat wel vaststaat, is dat de schilder-restaurateur en commissaris-expert van het museum Jean-François Thys (1780-1866) zeven jaar later, in 1859, een lot van 400 catalogi van de belangrijkste veilingen in Frankrijk, Nederland en België tussen 1764 en 1859, voor 1000 frank aan het museum verkoopt. Dit zou de allereerste buitengewone aankoop geweest zijn van boeken door het museum (tussen 1844 en 1909 was de bibliotheek hoofdzakelijk aangewezen op spontane zendingen van het bevoegde ministerie).

Vanaf 1907 duidt ook Hippolyte Fierens-Gevaert (1870-1926), dan benoemd tot secretaris en dus verantwoordelijk voor de bibliotheek en later hoofdconservator (1919-1926), op het belang van veilingcatalogi. De rijke verzameling verkoopcatalogi wordt methodisch geïnclassificeerd en wordt in 1916 uitgebreid met de bruikleen van 242 delen uit de collectie van de kunsthandelaar Léon Gauchez (1825-1907) door het museum van Elsene.⁸ In 1918 haalt Fierens-Gevaert met financiële hulp van de Vrienden van de Koninklijke Museums van den Staat een verzameling veilingcatalogi binnen van de overleden kunstexpert Louis

William Quiller Orchardson,
Portret van de kunsthandelaar
Léon Gauchez
(KMSKB, inv. 5011).
© KMSKB – MRBAB, foto:
Photo d'art Speltdoorn & Fils,
Brussel.

Lampe. Na de eerste wereldoorlog tracht men de lacunes op te vullen in de collectie veilingcatalogi en schrijft men de veilinghuizen aan om de exemplaren te bekomen die de bibliotheek tijdens de oorlogsjaren niet heeft kunnen aankopen. Ook de voordracht van Fierens-Gevaert in 1921 in Parijs op het *Congrès d'Histoire de l'Art* over het nut van een bibliotheek van veilingcatalogi getuigt van zijn voortrekkersrol op dat vlak.⁹ Volgens hem waren dit soort publicaties onmisbaar voor de kunstwetenschappers en was het de moeite waard om de mogelijkheid te bestuderen een internationale overeenkomst te sluiten om een *catalogue des catalogues* te creëren. Tussen 1924 en 1936 wordt de politiek ter vervollediging van de collectie veilingcatalogi voortgezet en blijft het bestand aangroeien door talrijke giften van o.m. de weduwe van de galeriehouder Georges Giroux, de schrijver en kunstcriticus Sander Pierron, baron Henri Carton de Wiart, conservator Hoynck van Pependrecht van het Rotterdamse museum voor antiquiteiten en advocaat en raadsheer aan het Hof van Beroep te Brussel F. Saliez.

Begin jaren dertig neemt Frits Lugt contact op met Leo Van Puyvelde (1882-1965), toen hoofdconservator van het Brusselse museum, in het kader van zijn voorbereidingen voor zijn repertorium van veilingcatalogi. Ondanks het feit

dat ook andere Belgische bibliotheken bereidwillig zijn hem hun verkoopcatalogi ter beschikking te stellen, verkiest Lugt te starten met de verzameling van de KMSKB. In zijn briefwisseling geeft Lugt aanwijzingen over welke gegevens hij nodig heeft: naam van verkoper/verzamelaar; inhoud (bijv. schilderijen of prenten of beeldhouwwerken, etc.); datum, jaar en plaats van de veiling; melding of catalogus geannoteerd is met prijzen en/of namen van kopers; volgnummer van de catalogus. Hij stuurt ook voorbeeldfiches op. Achtereenvolgens krijgen de heer Henri Coppieters en juffrouw Thèrese Cornil, beide gegradueerde in de Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde en vrije medewerkers in het museum, de opdracht om deze steekkaartencatalogus van de verkoopcatalogi op te maken.¹⁰

In 1936 omvat de verzameling al 10.906 veilingcatalogi. Dat jaar wordt de bibliotheek van veilingcatalogi volledig gereorganiseerd. Er wordt een topografisch en onomastisch klassement ingevoerd. Twee steekkaartenbakken worden ter beschikking van het publiek gesteld. De eerste is gerangschikt volgens land, stad en datum, de tweede alfabetisch en daarna chronologisch op naam van de verzamelaar. Het plaatskenmerk begint met de naam van de stad waar de veiling plaatsvond en een volgnummer.

Tussen 1938 en 1955 blijft de collectie zich verrijken met onder meer schenkingen van Laurent Meeus in naam van de Vrienden van het museum (507 veilingcatalogi van expert Lampe), van George Le Roy (70 exemplaren van 1739-1825), van de ambassade van de Verenigde Naties in Brussel (350-tal) en een belangrijke aankoop van veilingcatalogi in Parijs bij *Librairie des 4 chemins*.

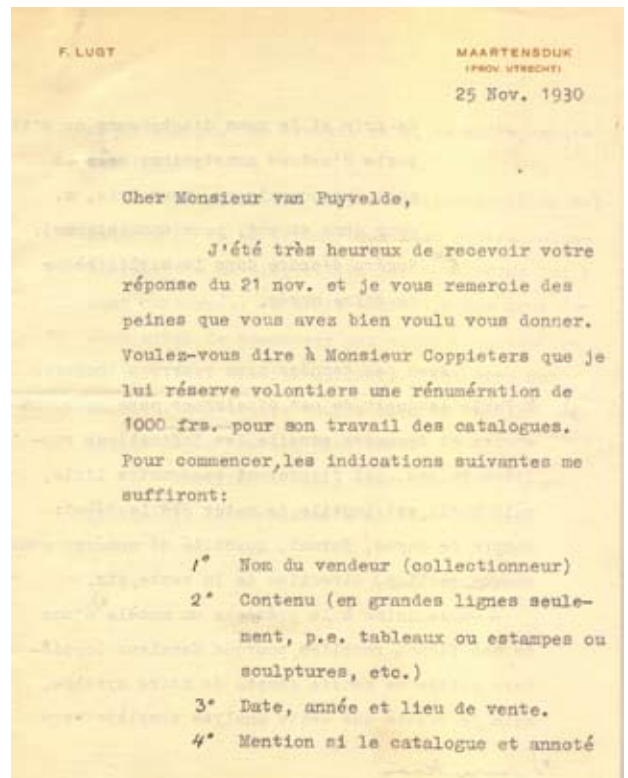
Vanaf 1987 worden de veilingcatalogi niet langer gerangschikt op naam van de stad maar krijgen zij een plaatskenmerk bestaande uit de letters C.V. (= *C*atalogue de *V*ente) en een volgnummer.

Het laatste decennium verwerft de museumbibliotheek jaarlijks gemiddeld 700 veilingcatalogi door middel van haar abonnementen bij de belangrijkste Belgische (Amberes, Bernaerts, Campo Vlaamse kaai, Campo & Campo, Horta, Mosan, Vanderkindere, De Vuyst, Pierre Bergé en Galerie moderne) en buitenlandse veilinghuizen (Christie's, Sotheby's, Neumeister, Drouot, Im Kinsky, Schuler, Dorotheum, Karl & Faber, Lempertz, Ketterer, Koller, Drouot, Dobiaschofsky) op het gebied van de Schone Kunsten.

Verloop van de samenwerking tussen de KMSKB en BRILL / IDC Publishers

Van de 1015 exemplaren die BRILL bij ons gelokaliseerd had op basis van Lugts repertorium, vonden we er 1003 terug. Elf catalogi zijn onvindbaar en voor 1 exemplaar denken we dat er zich een fout bevindt in het repertorium, namelijk dat het niet in onze collectie maar in die van de Koninklijke Bibliotheek van België bewaard wordt. Twee derde (nl. 644 stuks) van de verzonden exemplaren zijn Belgische catalogi, waarvan ca. 440 Brusselse veilingen. In de buitenlandse catalogi primeren de Franse met 289 exemplaren. Daarnaast werden 37 Nederlandse, 16 Duitse, 10 Italiaanse, 3 Britse, 2 Zwitserse, 1 Portugese en 1 Amerikaanse kunstveilingcatalogus geselecteerd. De oudste catalogus dateert uit 1737 en betreft de veiling in Den Haag van de collectie van burgemeester Samuel van Huls (Lugtnr 471). Het recentste exemplaar is een catalogus van een verzameling geveild in de Brusselse Galerie Fievez in 1900 (Lugtnr 58676).

Daarnaast werden ook catalogi opgestuurd afkomstig uit de verzameling Gauchez, ook het 'Fonds Joseph-Benoît Willems' genaamd.¹¹ Deze verzameling was reeds in het museum aanwezig toen Lugt zijn overzichtswerk maakte maar de veilingcatalogi werden toen niet opgenomen in de fichecatalogus opgemaakt door Coppieters en Cornil. Een mogelijke reden is het feit dat het om een depot gaat. Nochtans kon Fierens-Gevaert tot tweemaal toe, in 1920 en 1925, voorkomen dat deze collectie terug ondergebracht werd in het museum van Elsene dankzij de volgende argumentatie. In tegenstelling met Elsene waren deze publicaties in de Brusselse museumbibliotheek toegankelijk voor kunsthistorici en kunstliefhebbers waar zij apart opgesteld stonden in een speciale boekenkast

Deel van een brief van Frits Lugt aan Leo Van Puyvelde waarin hij aanwijzingen geeft over welke gegevens hij nodig heeft voor zijn 'catalogues de catalogues de ventes' © AKMSKB, dossier 24.

voorzien van het opschrift 'Bibliothèque Gauchez, prêtée par le Musée Communal d'Ixelles'. Een andere plausibele reden is het feit dat deze collectie boeken sinds 1929 fysisch niet meer in de bibliotheek stond maar naar het kabinet van de hoofdconservator verhuisd was. Het is pas in 1989 dat een stagiaire de 364 veilingcatalogi van Gauchez, die in 1916 in bruikleen werden gegeven, inventariseert en beschrijft volgens het systeem dat twee jaar ervoor werd geïntroduceerd: het plaatskenmerk bestaande uit de letters C.V. en een volgnummer.¹² Een groot aantal van deze verkoopcatalogi zijn niet in Lugts repertorium opgenomen en zijn ook zeer kostbaar omwille van de handgeschreven annotaties. Een vierde van deze collectie ontbrak in de ASCO en zo werden 92 exemplaren, waarvan 19 die niet in Lugts repertorium zijn opgenomen, naar Nederland verzonden om te filmen. Het gaat hoofdzakelijk om Parijse veilingen tussen 1867 en 1877.

Ten slotte werd van vier catalogi een fotokopie verzonden. Het gaat om Belgische veilingcatalogi, niet opgenomen in Lugts repertorium, waarvan wij de originelen niet bezitten maar waarvan wij een facsimile ontvingen in het kader van onze samenwerking met het Gettymuseum voor de Provenance Index.

Uiteindelijk vertrokken er op 22 juni 2009 16 dozen met 1099 catalogi naar Nederland waar ze gefilmd werden door het bedrijf MicroFormat in Lisse. Elk van de catalogi werd voor het vertrek voorzien van een papieren strip met het lugtnummer. Aan de 23 catalogi die niet in het repertorium staan, werd door BRILL zelf een nummer toegekend eindigend met de letter A.

Het filmen en het controleren van de microfiches nam een vijftal maanden in beslag. De catalogi werden ons op 5 november 2009 terugbezorgd. Daarna moesten de microfiches nog gescand worden alvorens ze in de ASCO konden geïntegreerd worden. Op 4 februari 2010 werd ons medegedeeld dat alle exemplaren uit onze museumbibliotheek in de online databank raadpleegbaar zijn.

De voordelen van deze samenwerking zijn vanzelfsprekend. Van bij de aanvang van het project kunnen wij ons publiek toegang verlenen tot de ASCO. Momenteel zijn wij de enige bibliotheek in België waar deze databank beschikbaar is. Vijf jaar lang krijgen wij een gratis abonnement en ook voor de jaren daarna is er een gunstige regeling afgesproken. Via dit unieke zoekinstrument hebben onze lezers nu ook toegang tot veilingcatalogi uit andere bibliotheekcollecties en hoeven zij zich niet meermaals te verplaatsen naar andere instellingen. Bij de afloop van het project hebben de KMSKB uiteraard een dubbel van de e-versie van de 1099 catalogi ontvangen samen met de bibliografische beschrijvingen om ze te ontsluiten in de eigen online catalogus. Onze originele catalogi kunnen beter geconserveerd worden omdat ze minder uit de magazijnen moeten worden gehaald. Voordeel op financieel vlak is dat men een niet te onderschatten kost uitspaart aangezien er niet moet geïnvesteerd worden in de nodige technische apparatuur en gespecialiseerd personeel.

ASCO, een nuttig zoekinstrument: enkele voorbeelden

Via de oude kunstveilingcatalogi is het mogelijk zich een beeld te vormen van de toenmalige kunsthandel: de verzamelaars, handelaars, experts, veilinghuizen, etc. Met enkele concrete voorbeelden willen we hier het nut van de ASCO voor dergelijk onderzoek en de herkomstgeschiedenis van kunstobjecten illustreren.

Wat komen we bijvoorbeeld via deze databank te weten over de kunsthandelaar Gauchez? Wanneer men zijn naam invult in het veld 'provenance', bekomt men zes resultaten voor de periode 1600-1900. In een oogopslag krijgt men de volgende informatie. De eerste drie resultaten (Lugtnummers 30570, 44051 en 48427) betreffen een veiling in Parijs in 1868 en twee in Londen, respectievelijk in 1884 en 1889. Deze veilingen bevatten loten afkomstig uit de verzameling van de handelaar. De volgende drie veilingen, die allemaal in 1892 plaatsvonden in Parijs, betreffen

Abraham van Beyeren, *Visbank* (KMSKB, inv. 3296).
© KMSKB - MRBAB, foto: Photo d'art Speltdoorn & Fils, Brussel

de collectie van mevrouw Gauchez. Voor vijf van de zes resultaten is een gedigitaliseerde catalogus in pdf-formaat aanwezig. De originele exemplaren bevinden zich in drie verschillende instellingen met name de KMSKB in Brussel, het Rijksmuseum in Amsterdam en het RKD in Den Haag. Voor de veilingcatalogus in Londen in 1884 is geen digitale versie voorhanden maar zien we in het veld 'copies' dat er zich in Groot-Brittannië in de drie volgende bibliotheken een exemplaar bevindt: British Library, Christie's Londen en National Art Library van het Victoria & Albert Museum. De catalogi die in de laatste twee instellingen bewaard worden zijn geannoteerd met prijzen en namen.

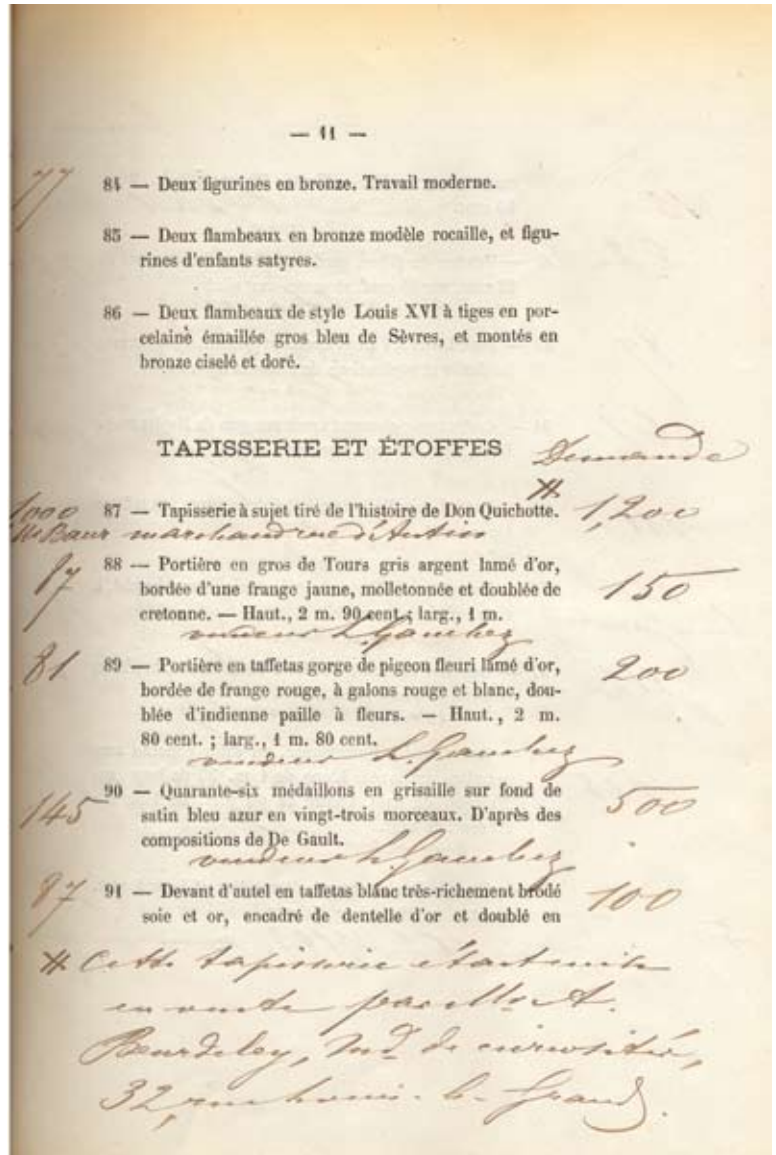
Uit deze resultaten kunnen we concluderen dat Léon Gauchez van tijd tot tijd kunstwerken uit zijn eigen collectie verkocht via openbare veilingen zonder dat zijn eigen naam aan deze verkoop gelinkt werd. Het is slechts door de annotaties uit de veilingcatalogi dat deze informatie soms bewaard gebleven is.

Wanneer we de drie catalogi uit 1892 in detail bekijken, leren we dat het hier gaat om veilingen van de collectie van de minnares van Gauchez. Uit eigen onderzoek¹³ weten we dat Gauchez op 66-jarige leeftijd in Parijs met een Belgische vrouw, Josephine Geneviève Loose, trouwde op 12 augustus 1891. Zij was toen ernstig ziek en stierf nog geen twee maanden later. Gauchez maakte van haar overlijden gebruik om enkele veilingen op poten te zetten met hoofdzakelijk loten afkomstig uit zijn eigen bezit. Uit de annotaties van een van die catalogi blijkt dat Gauchez op die veiling sommige van zijn eigen werken terug opkocht zoals bijvoorbeeld de *Visbank* van Abraham Van Beyeren voor 2920 frank. Drie jaar later kocht het Brusselse museum het werk over voor 6500 frank.¹⁴ Gauchez kocht ook twee andere schilderijen terug, nl. *Interieur van een protestantse tempel* door Antonius Delorme en *Apotheose van de heilige*

Antonius van Padua door Giovanni Battista Tiepolo; later schonk hij deze aan het museum van Elsene.

We zoeken bijvoorbeeld ook op naam van de handelaar in het veld 'content' en krijgen één resultaat. Het betreft een veiling van de collectie van markies de La Rocheb. in 1873 (lugtnummer 33985), online beschikbaar in drie verschillende gedigitaliseerde catalogi waarvan de originelen zich in het RKD bevinden. Volgens het repertorium van Frits Lugt was deze markies een fictief figuur en ging het in werkelijkheid om een veiling van 246 schilderijen bijeengebracht door Léon Gauchez. Op zijn minst een tiental van deze schilderijen had hij voordien te koop aangeboden aan het museum in Brussel tussen 1870 en 1872. Hieronder bevonden zich een landschap van Jacques d'Arthois met figuren van Gonzales Coques en dieren van Pieter Bout, en *Nymphes en Sater* van Jacob Jordaens. Gauchez kocht op deze veiling ook zelf verschillende werken aan: onder meer het schilderij *Vanitas* van Jan Davidsz. *De Heem* dat hij in 1876 aan datzelfde Brusselse museum schonk onder de naam van een van zijn vele pseudoniemen Léon Mancino.¹⁵

Ten slotte staan we nog even stil bij de veilingcatalogus met lugtnummer 34639. De digitale versie in de ASCO, is vervaardigd op basis van het origineel dat in de KMSKB bewaard wordt en deel uitmaakt van het bestand met veilingcatalogi van Léon Gauchez. Uit de

Pagina van een veilingcatalogus (lugtnummer 34639) uit de collectie van Léon Gauchez geannoteerd door de kunsthandelaar zelf waaruit af te leiden is dat verschillende loten uit zijn eigen collectie afkomstig waren.
© Bibliotheek KMSKB

Jan Davidsz. de Heem, *Vanitas* (KMSKB, inv. 2661).
© KMSKB - MRBAB, foto: Photo d'art Spelidoorn & Fils, Brussel.

handgeschreven annotaties van Gauchez zelf kunnen we afleiden dat verschillende loten uit zijn eigen collectie afkomstig waren. Het gaat hier dus om unieke gegevens die echter niet in het veld 'provenance' van de ASCO opgenomen zijn omdat Frits Lugt dit exemplaar nooit in handen heeft gehad. Dit voorbeeld kan misschien een aanzet zijn om in een volgende fase van het project dergelijke gegevens ook in deze databank te integreren.

Besluit

De bedoeling van dit artikel is in de eerste plaats te wijzen op het belang van veilingcatalogi voor het kunst- en cultuurhistorisch onderzoek. Ten tweede willen wij via deze bijdrage zoveel mogelijk andere Belgische kunstbibliotheken aanmoedigen aan de uitbreiding van de ASCO mee te werken. Vele kleinere museumbibliotheken hebben niet de tijd en de middelen om hun verzamelingen te digitaliseren, laat staan hun veilingcatalogi te inventariseren en toegankelijk te maken voor onderzoekers. Deelnemen aan een project als ASCO biedt volgens ons een goede oplossing om op een relatief korte tijd de vaak stiefmoederlijk behandelde veilingpublicaties voor een groot publiek raadpleegbaar te maken.

Wie meer informatie wenst, kan contact opnemen met de auteur van dit artikel.

Noten

1. <http://asc.idcpublishers.info/>
2. Lugt, Frits, *Répertoire des catalogues de ventes publiques intéressantes l'art ou la curiosité*, La Haye: Martinus Nijhoff, 1938-1987 (4 vol.). Voor meer gegevens over de persoon Frits Lugt zie de biografische notitie op <http://www.inghist.nl/Onderzoek/Projecten/BWN/lemmata/bwn1/lugt> [27/01/2010].
3. Hugenholz, Liesbeth, *Historical art sales catalogues and the IDC Lugt project*, in: *Art libraries journal*, 29/2 (2004); p. 28-32. Adrean, Louis V., *Reviews, Lugt's Répertoire online*, in: *Art libraries journal*, 29/2 (2004); p.43-45.
4. Voor de geschiedenis van de bibliotheek zie Heesterbeek-Bert, Catherine, Verbruggen, Nathalie, *De bibliotheek*, in: Van Kalck, Michèle, *De Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Twee eeuwen geschiedenis*, Brussel: Dexia/Lannoo, 2004; p. 601-606.
5. Sinds eind 2009 wordt onze bibliotheek ook vermeld op de site van de Duitse vereniging "Arbeitsgemeinschaft der Kunst- und museumbibliotheken", meer bepaald in de lijst van bibliotheken waar zich een belangrijk bestand van veilingcatalogi bevindt.
6. Het onderzoek naar de veilingcatalogi voor de periode 1801-1840 is afgewerkt. Momenteel spitst men zich toe op de catalogi van de jaren 1668-1800. De resultaten zijn beschikbaar op de site van het Getty Museum (<http://piprod.getty.edu/starweb/pi/servlet.starweb?path=pi/pi.web>).
7. Archief van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (AKMSKB), Bestand Musea (BM), dossier 24.
8. AKMSKB, BM, dossier 5280.
9. *Congrès d'Histoire de l'Art, Organisé par la Société de l'Histoire de l'Art français, Paris 26 septembre - 5 octobre 1921, Comptendu analytique*, Paris: Les presses universitaires de France; p. 88.
10. AKMSKB, BM, dossier 24 D.
11. Joseph-Benoît Willems is de grootvader van Léon Gauchez. In de jaren 1890 wou Gauchez een "museum-bibliotheek" oprichten als eerbetoon aan en ter nagedachtenis van zijn grootvader. Een eerste poging in de stad Laken mislukte. Uiteindelijk schonk hij in 1895 een verzameling kunstwerken en boeken aan het museum te Elsenne dat er ondergebracht werd onder de benaming « Musée-Bibliothèque J.-B. Willems ». Een deel van deze boekencollectie, met name de publicaties betreffende kunst en de veilingcatalogi, werd in 1916 in depot gegeven aan de KMSKB waar zij tot op heden bewaard wordt.
12. Lamberty, Isabelle en Verbruggen, Nathalie, *Répertoire des catalogues de vente du XIXe siècle appartenant au Fonds Joseph-Benoît Willems*, Bruxelles, 1989.
13. De auteur bereidt een doctoraat voor over de Belgische kunsthandaelaar Léon Gauchez. Zie o.m. Goddeeris, Ingrid, *L'Art (1875-1907). Une revue illustrée fondée par le critique et marchand belge Léon Gauchez*, in: Laoureux, Denis, *Actes du colloque international organisé par le Groupe de recherche en art moderne de l'Université libre de Bruxelles les 6 et 7 mars 2009 (Le livre & l'estampe, 2009, LV, n°171)*, Bruxelles, p. 19-47
14. KMSKB, inv. 3296
15. KMSKB, inv. 2661

SAMENVATTING

Op vraag van de firma

BRILL / IDC Publishers werkt de bibliotheek van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België mee aan de uitbreiding van de database Art Sales Catalogues Online (ASCO). Dit zoekinstrument geeft toegang tot duizenden gedigitaliseerde catalogi van kunstveilingen uit de periode 1600-1900. In dit artikel wordt eerst uit de doeken gedaan hoe de rijke verzameling van kunstveilingcatalogi ontstaan en gegroeid is in de Brusselse museumbibliotheek. Daarna wordt dieper ingegaan op het verloop, de samenwerking en de praktische organisatie tussen de bibliotheek en de uitgever. Uiteindelijk worden er 1099 catalogi naar Nederland verzonden en gefilmd. Aan de hand van enkele concrete voorbeelden wordt ten slotte gewezen op het belang van deze databank voor het kunst- en cultuurhistorisch onderzoek.

ABSTRACT

At the request of the

BRILL / IDC Publishers Cy the Royal Museums of Fine Arts of Belgium contributes to the extension of the data base Art Sales Catalogues online (ASCO). This search tool gives access to thousands of digital auction catalogues from the period 1600-1900. This article firstly shows how the rich collection of auction catalogues has come into being and grown in the Brussels museum library. Secondly it deepens in the running, co-operation and practical organization between the library and the editor. Finally 1099 catalogues are sent to the Netherlands and filmed. By means of some real examples we finally stress the importance of this data bank for the art-historical and cultural-historical research.